

Aranyláz

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

8. évfolyam

Programcsomag:
Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Bányai László

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	13-14 évesek
Ajánlott időkeret	4 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A klondike-i aranyláz eseményeinek élményszerű megidézése, az ember és a gazdagság közötti viszonyból eredő, ma is érvényes erkölcsi tanulságok levonása
A modul témái, tartalma	Témák: Konfliktus – érdekellentét, verseny, agresszió; életmód – életérzés, értékek; erkölcs és jog – szabályok, normák, döntés Tartalom: Az alaszakai aranyásók élete a 19. század végén. A klondike-i aranyláz. Az aranymosás eszközei és technikája. Egy patakparti aranymosás gyakorlati megidézése. A sikeres kincskeresés megünneplése. Az arany hatása az emberekre.
Megelőző tapasztalat	Az arany keletkezésének és bányászat régi technikáinak megismerése
Ajánlott továbbhaladási irány	Az aranybányászat mai technikái és a környezet védelme
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önszabályozás: felelősségvállalás, kitartás, bizalom A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: kritikai gondolkodás, szabálykövetés Társas kompetenciák: együttműködés, konfliktuskezelés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember a természetben; Ember és társadalom; Földünk – környezetünk; Életvitel és gyakorlati ismeretek Tantárgyakhoz: fizika; gazdaságföldrajz; történelem Modulokhoz: Új Eldorádó (szka208_34); Cián a Tiszában (szka209_36)
Támogató rendszer	Jack London: <i>Aranyásók Alaszkában</i> . Fortuna Kiadói Kft. Budapest, 1993 Uő: <i>A vadon szava</i> . (több kiadásban) <i>Aranyláz</i> (The Gold Rush) amerikai film, 1925, r.: Charlie Chaplin A Klondike Gold Rush Nemzeti Történelmi Emlékpark honlapja: http://www.nps.gov/klgo/

Módszertani ajánlás

A tervezett foglalkozás igazán jól csak iskolán kívüli programként, osztálykirándulás vagy erdei iskola keretében valósítható meg. Ha azonban sikerült ilyen időkeretet találni hozzá, feltehetően maradandó élményt és tudásbeli emléknymot hagy a gyerekekben. Ideális, ha meg tudjuk

oldani, hogy a tényleges munka előtti este, tábortűz mellett vagy más hangulatos formában kezdjük meg a diákok ráhangolását a témára. Ha azonban erre semmiképp nincs mód, a foglalkozás egy délelőtt vagy délután alatt is teljes értékű módon megszervezhető. A modulban rögzített idők csak a tényleges foglalkozással töltött négy tanórányi idő felosztását jelölik. Az előző esti regényolvasás vagy filmnézés ezen kívüli tevékenységek.

Annak érdekében, hogy a modulba épített terepgyakorlat sikeres és valóban élvezetes legyen, szükség van bizonyos előkészületekre. Ezt maga a tanár is elvégezheti, de be is vonhat idősebb diákokat, vagy azt a kettőt, aki majd a terepen is a segítője lesz. Az aranymosás játékos gyakorlatához szükséges nyersanyagokat a következő módon állíthatjuk elő: sóderből kiszítalunk csapatonként 100 darab egyforma, kb. 5-10 mm átmérőjű kavicsot. Ezt kereskedelmi forgalomban kapható arany spray-vel lefújuk úgy, hogy közben rázogatójuk, forgatójuk. Ha aranyport is szeretnénk készíteni, az a legjobb, ha egy fémműhelyből próbálunk meg vasreszeléket, illetve vasforgácsot szerezni, amit ugyancsak arany spray-vel lehet megszínezni.

A terepgyakorlat ideális helyszíne egy olyan patakpart, amely nincs sűrűn benöve növényekkel, hanem laza földű, homokos fövénye van. A csoportok kutatóhelyének kijelöléséhez szükség lesz kisebb karókra és madzagokra. Egy 5-6 fős csoport számára kb. 10 méteres partszakaszt érdemes majd kijelölni. Az aranyrögök kereséséhez a tanulóknak kell hozniuk – saját eszközként – kis lapátokat. A fakeretre szerelt szitákat azonban érdemes az iskolában közösen elkészíteni. Ebben lehet a technika tanár segítségét kérni. A szitaháló sűrűségét úgy kell megválasztani, hogy az előkészített „aranyrögök” biztosan fennmaradjanak rajta. Az „aranypor” összegyűjtéséhez (feltéve, ha ilyet is akarunk használni), csoportonként egy-egy öblös tálra van szükség. Ha azonban a mosással nem jutnak eredményre a diákok, a játék keretében használhatunk mágneset is az anyagok szétválasztásához.

Az aranykereső játék közös ünnepléssel zárul, amelynek keretében kis uzsonnára kerülhet sor. Az, hogy a gyerekek mit esznek, attól is függ, hogy milyen napszak van. De ha még nincs itt az ideje a főétkezésnek, akkor az ünnep kellékei lehetnek sütemények és üdítő italok. De ugyanígy elképzelhető ez a tevékenység egy bográcsos ebéd, vagy vacsorafőzés mellett is. Mindez persze némi költséggel jár, amit előzőleg be kell szedni a gyerekektől. Mivel azonban a foglalkozás egy kirándulás része, amelynek amúgy vannak költségei, ez talán nem okoz gondot.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Regényrészlet (Jack London: *Aranyásók Alaszkában*)

P2 – Film (Chaplin: *Aranyláz*)

P3 – Képek az aranyásók életéből (külön mappában)

P4 – Háttérinformációk a klondike-i aranylázzal

P5 – Útmutató a tanár segítőinek

P6 – Néhány gondolat a téma lezárásához

Tanulói segédletek

D1 – Epizódok az aranyásók életéből (szövegkártyák)

Minden kártyából egy darabra van szükség.

D2 – Az aranyásók útvonala (térképvázlat)

A térképet minden csoport számára sokszorosítani kell.

D3 – Az aranyosók munkája

A lapot minden csoport számára le kell másolni, és felhasználás előtt bekezdésekre kell vágni.

D4 – Ásványrári aranyászok (képek a Néprajzi Lexikon internetes anyagából)

A lapot minden csoport számára sokszorosítani kell. A csoportok egyben vagy képekre vágva kaphatják meg.